

Staaroperatie met algehele verdoving (narcose)

Informatie
voor patiënten

Inhoudsopgave

Wat is staar (cataract)?	3
Wat zijn mogelijke oorzaken van staar?	3
Klachten / symptomen van staar	3
Ouderdomsstaar	4
Onderzoek	4
Wanneer behandelen?.....	4
De operatie	4
Vorbereidingen	5
Lensmeting	5
Contactlenzen	6
Afdeling opname en patiënten planning	6
Hartfilmpje.....	6
Spreekuur anesthesioloog.....	6
Vorbereidingen thuis op de dag van de operatie.....	6
De opname	7
Direct na de operatie	7
Richtlijnen voor na de operatie	8
Wat u moet doen?	8
Wat mag u wél doen?	8
Wat mag u niet doen?.....	9
Het verdere verloop	9
Vragen	9
Bericht van verhindering	10
Adres en telefoonnummer	11

Uw behandelend arts heeft voorgesteld om een staaroperatie te laten uitvoeren. Deze folder geeft u nog eens de informatie die de oogarts en de assistente in CWZ met u hebben besproken. We raden u aan om deze folder goed te bewaren. Er staat informatie in waar u op de dag van de operatie wat aan heeft. Ook krijgt u adviezen over de operatie en over de tijd daarna.

Wat is staar (cataract)?

Vlak achter de pupil in het oog zit de ooglens. Bij mensen met staar wordt deze lens minder helder. Dat komt door eiwitten die in de loop der jaren samenklonteren. Dit vertroebelen van de ooglens heet staar. Een andere naam voor staar is 'cataract'.

Ouderdomsstaar komt het meest voor. Iedereen die ouder wordt, krijgt hiermee te maken. Niet iedereen heeft er last van. Bij de meeste mensen gaat de vertroebeling van de lens heel langzaam. Het duurt dan jaren voordat u er iets van merkt. Andere mensen zien binnen enkele maanden al veel slechter. Staar ontstaat ook wel eens op jonge leeftijd. Soms is het vanaf de geboorte al aanwezig.

Wat zijn mogelijke oorzaken van staar?

- ouderdom
- bepaalde stofwisselingsziekten (bijvoorbeeld suikerziekte)
- bepaalde medicijnen (bijvoorbeeld prednison)
- fel zonlicht
- roken
- wond of ontsteking in het oog
- ongeluk

Klachten / symptomen van staar

- in de loop der tijd waziger gaan zien
- kleuren moeilijk of niet waarnemen
- dubbel zien
- gevoeligheid voor licht
- slechter zien in het donker

Deze folder gaat over ouderdomsstaar en de behandeling daarvan.

Ouderdomsstaar

Ouderdomsstaar is een 'normaal' verouderingsproces, net als het krijgen van rimpels. Sommige mensen merken al rond hun veertigste dat hun ooglenst troebel wordt. Meestal doen de eerste verschijnselen van ouderdomsstaar zich pas later voor. Of u het merkt, hangt af van de mate van troebeling.

Als u binnen korte tijd opeens veel sterkere brillenglazen nodig heeft, kan dat ook wijzen op ouderdomsstaar. Sterkere brillenglazen kunnen het zicht op den duur niet meer verbeteren. Meestal neemt de staar in de loop van de tijd toe. Het gezichtsvermogen wordt daarmee steeds slechter.

Onderzoek

Om erachter te komen of er inderdaad sprake is van ouderdomsstaar, bekijkt de oogarts uw ogen met de spleetlamp. Deze lamp geeft een smalle bundel licht waarmee de oogarts het voorste deel van het oog kan bekijken. Daar bevindt zich de ooglenst. De oogarts kan met het licht zien of er troebelingen zijn in de ooglenst. En als er troebelingen zijn, hoe ver de staar zich al heeft ontwikkeld. Daarnaast onderzoekt de oogarts hoeveel u nog kunt zien en of uw ogen verder gezond zijn.

Wanneer behandelen?

Wie nog goed genoeg ziet om zonder problemen het dagelijkse werk en hobby's te kunnen doen, hoeft zich (nog) niet te laten behandelen. Een operatie is niet noodzakelijk. Houdt u er wel rekening mee dat een staaroperatie in de toekomst waarschijnlijk is. Staar wordt nooit minder. Het gezichtsvermogen gaat langzaam maar zeker achteruit.

Zodra de staar te vervelend wordt, kunt u kiezen voor een staar operatie om het gezichtsvermogen te verbeteren. Wanneer dit moet gebeuren, kunt u in principe zelf bepalen, maar wel in overleg met uw oogarts en rekening houdend met de wachtlijst voor operaties.

De operatie

Ouderdomsstaar is goed te behandelen. Een staaroperatie kan, bij de afwezigheid van andere oogziekten/aandoeningen, het gezichtsvermogen vrijwel volledig herstellen. De operatie gebeurt bijna altijd in dagbehandeling. De meeste staaroperaties vinden plaats onder druppelverdoving. Er zijn

uitzonderingen waarbij gekozen wordt voor een staaroperatie onder algehele verdoving (narcose), namelijk:

- grote angst;
- niet mee kunnen werken of stil kunnen liggen.

U heeft met uw oogarts afgesproken dat de operatie onder algehele verdoving zal plaatsvinden.

Bij de operatie haalt de oogarts de troebele lens uit het oog en vervangt deze door een kunstlensje. De oogarts heeft met u de keuze van de kunstlens besproken.

De meeste mensen kiezen voor de monofocale lens waarbij na de operatie een leesbril nodig is. Sommige mensen kiezen voor kunstlenzen waarbij de cilinder wordt gecorrigeerd (torisch) of waarbij er een leesgedeelte in de kunstlens komt (multifocaal). Bij deze torische en multifocale lens moet u de lens zelf betalen. Meer informatie hierover kunt u vinden in de folder 'Implantatielenzen bij staar operaties'. In principe wordt altijd 1 oog tegelijk geopereerd. In een zeldzaam geval wordt hierop een uitzondering gemaakt en er wordt inmiddels wetenschappelijk onderzoek gedaan of en onder welke omstandigheden 2 ogen op dezelfde dag geopereerd kunnen worden.

De afdeling oogheelkunde in CWZ vindt het belangrijk dat er ook in de toekomst goede oogzorg verleend kan worden. Daarom wordt er veel aan opleiding gedaan op onze afdeling. Vanaf 2019 werkt er bij ons een oogarts in opleiding vanuit het Radboudumc. Deze oogarts in opleiding wordt opgeleid in alle facetten van de oogheelkunde en dus ook op het gebied van staaroperaties. De oogarts in opleiding staat onder supervisie van onze ervaren oogartsen.

Vorbereidingen

Voor de operatie zijn meestal wat voorbereidingen noodzakelijk. Dit wordt ook wel preoperatief onderzoek of preoperatieve voorbereiding genoemd. De afspraken hiervoor worden achter elkaar op dezelfde dag gepland.

Lensmeting

Bij iedere patiënt wordt tijdens de operatie een kunstlens in het oog gebracht. De sterkte van deze kunstlens is voor iedereen verschillend. Daarom worden vóór de operatie beide ogen opgemeten (biometrie).

Dit kan meestal direct tijdens het polibezoek bij een van onze optometristen of technisch oogheelkundig assistenten (TOA's). Dit onderzoek is weinig belastend en duurt niet langer dan 10 minuten.

Contactlenzen

Heeft u kort voor de afspraak bij de oogarts contactlenzen gedragen? Dan kan de lensmeting niet op dezelfde dag gedaan worden. De lensmeting wordt namelijk beïnvloed door het dragen van contactlenzen. U krijgt dus een nieuwe afspraak voor de lensmeting.

Afdeling opname en patiënten planning

Van de afdeling opnameplanning krijgt u de datum of datums van de operatie(s). Dit kan persoonlijk of met een brief die wordt thuis gestuurd.

Hartfilmpje

Bij patiënten vanaf 60 jaar wordt ter controle een hartfilmpje (ECG) gemaakt op de hartfunctieafdeling (B26). U krijgt hiervoor een 'loopbriefje' mee en kunt zich zonder afspraak melden aan de balie van de hartfunctieafdeling (B26). Dit kunt u doen vóór u naar het spreekuur van de anesthesioloog gaat.

Spreekuur anesthesioloog

De anesthesioloog schat in welke risico's in uw geval aan de operatie en de anesthesie verbonden zijn en hoe deze kunnen worden beperkt. Bent u bekend bij de cardioloog, internist en/of longarts? Dan maakt de assistente een afspraak voor u op het spreekuur van de anesthesioloog. Als u niet bij één van bovengenoemde specialisten bekend bent, krijgt u een code en kunt u op de computer in de Binnenhof een vragenlijst voor de anesthesie invullen. Daarna kunt u door naar de poli anesthesiologie voor de preoperatieve screening.

Vorbereidingen thuis op de dag van de operatie

- Op de dag vóór de operatie begint u thuis te druppelen volgens het schema dat u meekrijgt. U krijgt verschillende oogdruppels (of het recept) mee van de assistente. U mag het te opereren oog zelf druppelen, het iemand anders laten doen of hiervoor de thuiszorg inschakelen.
- Een dag voor de operatie tussen 10.00 en 14.00 uur wordt telefonisch gemeld wat de precieze tijd is waarop u verwacht wordt voor de operatie.
- Gebruik geen make-up of gezichtscrème en uw nagels mogen niet gelakt zijn. Sieraden kunt u het beste thuis laten.
- Trek een gemakkelijk zittende blouse of trui en broek of rok aan.

- U mag niet eten en drinken voor de operatie (nuchter). Informatie over nuchter blijven en algehele anesthesie vindt u in de folder 'Verdoving (anesthesie) bij volwassenen'.

De opname

- Op de dag dat u geopereerd wordt, moet u op het afgesproken tijdstip aanwezig zijn op de afgesproken afdeling. U wordt daar met uw begeleider ontvangen.
- U krijgt een operatiejasje aan.
- Op de afdeling wordt uw oog gedruppeld als voorbereiding op de operatie. Door deze oogdruppels wordt het oog minder gevoelig en de pupil wijder.
- Als u een hoorapparaat draagt, moet u die aan de zijde van het te opereren oog verwijderen voor de operatie. Direct na de operatie mag deze weer ingezet worden.
- In de voorbereidingsruimte van de operatiekamer krijgt u een infuusnaaldje in uw arm aangebracht.
- Na enige tijd wordt u naar de operatiekamer gereden en komt u geheel plat te liggen.
- Hierna wordt u aangesloten op bewakingsapparatuur. Dit is nodig voor uw veiligheid. De anesthesist zal tijdens de operatie belangrijke zaken zoals hartslag en bloeddruk bewaken.
- Uw oog wordt verder worden ontsmet en er komt een operatiedoek over uw hoofd te liggen.

Direct na de operatie

- Na de operatie krijgt u zelf in het oog, een oogkapje op en gaat u terug naar de voorbereidingsruimte van de operatiekamer.
- Als u goed wakker bent gaat u terug naar de afdeling. Daar blijft u nog ongeveer 1,5 uur.
- U krijgt informatie over de nazorg.

Verlopen staaroperaties altijd goed?

Het overgrote deel van de staaroperaties verloopt goed. Zoals bij iedere operatie is er bij een staaroperatie een kleine kans op complicaties. Uiteraard bent u bij ons in veilige handen. Wij werken volgens strenge protocollen en hygiëne maatregelen en doen er alles aan om complicaties te voorkomen.

- Tijdens de operatie kan het voorkomen dat er door een scheur in het lenzszakje een andere techniek moet worden toegepast.
- Na de operatie kunt u last hebben van 'dubbelzien'. Dit is meestal na 24 uur over.
- U kunt het gevoel hebben dat er een zandkorrel in het oog zit. Dit is normaal.
- Bijna nooit treedt na de operatie een infectie op. Dit kan ernstig verlopen. Neem direct contact op bij onderstaande symptomen:
 - hevige pijn;
 - vermindering van het zien (nadat het eerst beter was);
 - toename van roodheid van het oog.

Wat gebeurt er na de operatie?

- U krijgt direct na de operatie een folder met nazorginstructies mee. Hierin staat een voorschrift voor de druppels die u na de operatie moet gebruiken.
- De dag na de operatie haalt u volgens de instructie het kapje van het oog en maakt u het gebied schoon met een schoon washandje of schoon doekje dat u nat maakt met (vers) lauw kraanwater.
- Afhankelijk van uw klachten kan het zijn dat u de dag na de operatie op controle moet komen bij een oogarts. Dit komt niet zo vaak voor en is alleen nodig als u klachten heeft. In de folder 'Nazorg staar' staat bij welke klachten u moet te bellen en welk nummer u dan kunt bellen.
- U kunt niet altijd meteen na de operatie beter zien dan ervoor. Soms is voor het herstel wat meer tijd nodig.

Richtlijnen voor na de operatie

Wat u moet doen?

Na de operatie moet u dagelijks druppelen volgens het schema wat u terug kunt vinden in de nazorg folder. De eerste 3 dagen na de operatie moet u, 's nachts en op andere tijden dat u slaapt, het oogkapje opplakken om te voorkomen dat u in het geopereerde oog wrijft. Hiervoor kunt u een rolletje hechtpleister (bijvoorbeeld leucosilk of eigen merk) aanschaffen om het kapje vast te zetten. De hechtpleister is te koop bij apotheek of drogist.

Wat mag u wél doen?

- Licht huishoudelijk en administratief werk.
- Wandelen, tv kijken, lezen en fietsen.
- Douchen, baden en uw haar wassen vanaf 24 uur na de operatie. Zorg er voor dat er gedurende 3 dagen geen water of shampoo in het oog komt.

Wat mag u niet doen?

- Wrijven of drukken op de ogen en de oogleden.
- Zwaar bukken of tillen. Een vaak gestelde vraag: 'Mag ik mijn schoenen van de grond rapen?' Dit mag natuurlijk.
- Tot de controle na de operatie is het niet aan te raden om te zwemmen of inspannende sporten te doen.
- Auto rijden:
- Veel patiënten willen weten wanneer ze weer mogen autorijden na een staaroperatie. Ons advies is, om op het moment dat u zelf vindt dat u met twee ogen goed ziet na de operatie, een afspraak te maken bij een opticien. Deze kan voor u bepalen of u meer dan 50 % scherp ziet met 2 ogen. De opticien kan eventueel uw bril (tijdelijk) aanpassen. Als u (met een eventuele tijdelijke correctie) comfortabel kijkt met twee ogen en meer dan 50 % scherp ziet, mag u in principe weer autorijden.
- U bent altijd zelf verantwoordelijk voor het besluit om weer te gaan autorijden. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de site van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR). Op de pagina 'Hoe kan ik rijden met ...' kunt u informatie vinden over het autorijden met gezondheidsproblemen of een beperking.

Het verdere verloop

Als u aan beide ogen geopereerd wordt, komt u vóór de tweede operatie op controle. Als u aan één oog wordt geopereerd, komt u na ongeveer 4 tot 6 weken bij ons voor een controle en zal de optometrist uw ogen opmeten. In het algemeen zal er dan een briladvies worden voorgeschreven. Tijdens deze controle kunt u ook nog eventuele vragen stellen.

Vragen

In deze folder kunt u alles lezen over voorbereidingen, de operatie, de anesthesie, de opname en de nazorg. Als u na het lezen van de informatie nog vragen heeft, schrijf deze dan op.

De anesthesioloog beantwoordt graag de vragen over de verdoving. Voor vragen over de operatie en de nazorg kunt u bellen met de oogkliniek. Voor informatie over de operatiedatum kunt u bellen met de afdeling opname en patiënten planning.

Als u na het lezen van deze folder nog uitgebreidere informatie wilt lezen, kunt u dat vinden op www.oogartsen.nl onder het kopje ooglens/staar. Er is ook een patiëntenvereniging voor staarpatiënten: www.staarpatiënten.nl.

Bericht van verhindering

Bent u voor een afspraak op de polikliniek verhinderd? Bel dan zo snel mogelijk de oogkliniek B01, telefoonnummer (024) 365 82 15 en de polikliniek anesthesie, telefoonnummer (024) 365 76 71.

Bent u op de afgesproken operatiedatum verhinderd? Bel dan zo snel mogelijk de afdeling opname en patiënten planning, telefoonnummer (024) 365 71 34. Bij geen gehoor belt u de oogkliniek B01, telefoonnummer (024) 365 82 15.

Adres en telefoonnummer

Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
Weg door Jonkerbos 100
6532 SZ Nijmegen

Bij vragen voor of na de operatie, kunt u contact opnemen met de assistentes van de **Oogkliniek (B01)**

Telefoon (024) 365 82 15 (binnen kantooruren)

Bij ernstige klachten die niet kunnen wachten, kunt u contact opnemen met de afdeling **Spoedeisende hulp (B54)**

Telefoon (024) 365 83 22 (buiten kantooruren)

Bij vragen over de operatiedatum of verhindering voor de operatie, kunt u contact opnemen met de afdeling **Opname en patiëntenplanning (B02)**

Telefoon (024) 365 71 34

Polikliniek anesthesie (B02)

Telefoon (024) 365 76 71

Bij geen gehoor (024) 365 87 02

Website: www.oogheelkunde.cwz.nl